

Ümit Kıvanç: Türk solu ve 24 Nisan: ÖDP örneği

Posted on 02/05/2014

Birkaç yıldır 24 Nisan’larda düzenlenen soykırım anmalarına Türk solunun belli başlı gruplarının katılmayışını alışageldiğimiz ufak siyasî hesaplara bağlıyordum. Anmalar Dur-De Girişimi’nce düzenleniyor, dolayısıyla Dur-De’nin DSİP bağlantısı, bu partiyle birarada eylem yapmak istemeyenler için katılmama bahanesi yaratıyor sanıyordum. Meğer sorun, aslında bilmeme rağmen bilmezden geldiğim yerdeymiş. Bir defa daha, hem de çok acı bir vesileyle, Türk solunun basbayağı “Türk” solu olduğu gerçeğiyle yüzyüzeyiz.

Soykırım anmaları başladığından beri, bu mütevazı gösterilerin düzenlendiği her yerde, protestoya gelen bir siyasî grup var: Halkın Kurtuluş Partisi. Taksim’in açık olduğu 1 Mayıs’ta alanın ön tarafında yer tutmuşlardı. Gezi’de havuzun etrafında bayraklarını görmüştüm. Bu partiden insanlar, soykırım anmalarının yakınına sokuluyor, sessizce saygı duruşu yapılan anlarda bile bas bas bağırarak, soykırımın “emperyalizmin yalanı” olduğunu tekrarlıyor. “Esas soykırımcı”, “ABD-AB emperyalizmi” imiş. Türkler de suçsuz oluyor bu durumda. Polis, diyelim soykırım anmasını protesto edecek faşistleri civara yaklaştırmazken, bunlara her sene aynı fırsatı tanıyor. Şimdiye kadar herhangi bir sol-sosyalist grubun, HKP’nin bu rezilce eylemini eleştirdiğine, onları bu sabotajcılığı terk etmeye çağırdığına rastlamadım. Kimsenin onların bu eyleminden şikayeti yok.

Bu durum başlı başına merak ve eleştiri konusu olması gerekirken, bu konuda sorusu olan bile yok.

“1915’in yıldönümünde ÖDP Eş Genel Başkanları Alper Taş ve Bilge Seçkin Çetinkaya’nın açıklaması” olarak yayımlanan metni okuyunca, HKP’nin tavrından öbür sol-sosyalist

hareketlerin rahatsız olmasını beklemenin ne büyük hıyarlık olduğunu bir defa daha anladım. Bu açıklamayı ele alacağım. Başlığı şöyle: “Ermeni Kardeşlerimizin Acısını Paylaşıyoruz / Artık Gerçek Bir Hesaplaşmanın Zamanıdır.”

Okuyalım:

99 yıl önce bu topraklarda büyük bir acı yaşandı. Ermenilerin yaşadığı bu insanlık trajedisini yüreğimizin derinliklerinde duyuyor, o süreçte yaşamını yitirenleri hüznle anıyoruz.

Anladığımız kadarıyla, 99 yıl önce bu topraklarda Ermeniler, “insanlık trajedisi” denebilecek çapta bir “acı” yaşamışlar. “Yaşandı” diyorlar aslında, ama sonrasında, yaşayanın Ermeniler olduğunu çıkarıyoruz. Devam:

1913’te bir darbeye iktidarı ele geçiren İttihat ve Terakki’nin Alman emperyalizminin yanında saf tutarak ülkeyi savaşa sokması bir bütün olarak insanlarımızın kıyım uğramasının aç, bilaç, çaresiz kalmasının temel nedenidir. Nitekim Sarıkamış’ta kendi askerlerini felakete sürükleyen de bu maceracı kliktir. Ermenilere yönelik ‘tehcir’ kararı da Meclis’ten, Bakanlar Kurulu’ndan bile gizli, İçişleri Bakanlığı aracılığıyla başlatılmış; devlet hiçbir yasal ve insani dayanağı olmadan kendi yurttaşlarını, yaşlıları, kadınları, çocukları kıyım uğratarak, etnik arındırma politikası izlemiştir.

İttihatçıların darbesi ve Almanya’nın yanında savaşa girilmesi, “bir bütün olarak insanlarımızın kıyım uğramasına” yol açmış. Ermenilerin acısı der demez “bir bütün olarak insanlarımız” a geçmeliyiz ki, “ortak acılar” çizgisinden uzaklaşmayalım. Hemen ardından bir de Sarıkamış patlattık mı, millî hassasiyetlere selamımızı da çakmış oluruz. Olduk. Sonra, “bu maceracı klik” in başka kötülüklerine geçebiliriz: “Meclis’ten, Bakanlar Kurulu’ndan bile gizli” neler yapmışlar: “Tehcir kararı” nı “başlatmış” lar; devlet, kendi yurttaşlarını, “hiçbir yasal dayanağı olmadan” kıyım uğratmış, “etnik arındırma” politikası yürütmüş. Hem de “yasal dayanağı olmadan”! Yasal dayanağı olsa neyse yani... Hepsini herkesten gizli olarak

bu “maceracı klik” yapmış. Binlerce devlet görevlisi, asker, hapishaneden salınma katil, hele hele mazallah yöre halkından katılanlar falan yok işin içinde. O “maceracı klik”, hükümetin bile sorumlu tutulamayacağı tarzda yürütmüş bu işi. Yürütülen iş ne? “Kıyım ve “etnik arındırma”. Yani soykırım değil. Bunca laf bunun için ediliyor. Nitekim:

1915’te yaşananların soykırım olduğu ya da olmadığı üzerinden tartışılması meselenin idrakini zorlaştırmaktadır.

İşte Türk solunun Ermeni sorununa yaklaşımı. Soykırım değildir, deseler yine bir şeydir. Onu da diyemeyip, vaktiyle İnönü’nün “CHP sosyalist olmayacaktır” çıkışına karşılık, “Partinin geleceğini bağlamayalım, paşam” diyen Nihat Erim’in tavrı gibi, neme lazım, gün gelir, onu da demek zorunda kalırız havasında... Ne kadar ayıp.

Ayıplar buraya kadarkilerle sınırlı da değil. Bakın şimdi:

Bugün ihtiyacımız olan gerek Türkiye’deki Ermeni yurttaşlarımızla, gerekse Ermenistan’la barışa, birbirini anlamaya, iletişim kurmaya yönelik bir hoşgörü ve uzlaşma iklimi yaratabilmektir. Bu da, konjonktürel açıklamalarla gerçek bir hesaplaşmanın yolunu kapatmaya çalışarak sağlanamaz.

İkinci cümle, hükümet eleştirisi kontenjanından, onun üzerinde durmak gerekmezdi, ama maalesef gerekiyor; aşağıda sıra ona da gelecek. Şimdilik şunu soralım: kimlerle birbirimizi anlayacakmışız: “Türkiye’deki Ermeni yurttaşlarımız ve “Ermenistan’la”. Birileri eksik mi kaldı acaba?

Devam edeyim, ÖDP eşbaşkanlarının açıklamasındaki anlamlı ve güzel önerileri de aktarayım, bu sorunun cevabına sonra geleyim:

Bir arada yaşam imkanının güçlenmesi için öncelikle Hrant Dink kardeşimizin

katledilmesinde sorumluluğu olan herkesin ortaya çıkartılıp yargılanması gerekmektedir. Ermenistan sınır kapısı açılmalı, her türlü ekonomik ambargo ve kısıtlamanın özünde yoksul halka bir zulüm olduğunu gözden ırak tutmadan bu komşu ülkeyle ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkiler geliştirilmelidir. Bu sınır kapısına Hrant Dink adı verilmelidir.

Evet, Hrant'ın sahici katilleri yargılanmalı, sınır kapısı açılmalı, oraya Hrant'ın adı verilmeli, Ermenistan'la ilişkiler geliştirilmeli; söylenecek söz yok, gayet isabetli öneriler. Bu metindeki tek isabetli kısım da burası.

Metin şöyle bitiyor:

Sorunun köklü çözümü, dini, dili, mezhebi ne olursa olsun bu topraklarda yaşayan insanlarımızın acıları ve sevinçlerinin ortaklığı üzerine yeni bir tarihsel anlayışı ve belleği oluşturmakla mümkündür.

Önce yukarıda sorduğum, “birileri eksik kaldı mı?” sorusu. Türklerin Ermeni sorunundaki muhatapları, Türkiyeli Ermeniler ve Ermenistan'dan ibaret değildir. Bu konuyla sahiden ilgilenecek her şahsın henüz beşinci saniyede fark edeceği gibi, dünyadaki Ermeni varlığının en dinamik ve en sorunlu kısmını teşkil eden, buradan zorla göçertilmiş, çiftlerine çubuklarına elkonmuş insanların torunları, yani diaspora diye bir olgu var. ÖDP eşbaşkanlarının bu kavramı hiç duymamış olduğuna inanmak zor. O halde acaba, Türkiyeli Ermeniler ve Ermenistan'ı halledelim, diaspora nasıl olsa razı gelir, diye mi düşünüyorlar, yoksa 24 Nisan da geldi, açıklama da yapmak lazım, karalayiverelim birşeyler... derken diaspora unutuldu mu? Hangi ihtimal daha vahim?

Ve son paragraf. Neymiş? “İnsanlarımızın acıları ve sevinçleri ortak”mış. Yeni bir “tarihsel anlayış ve bellek” bunun üzerine oturtularak oluşturulacakmış. Soykırımı uğramış bir halkın duygusal durumunu, psikolojisini, büyük ölçüde bu etken tarafından belirlenen yaklaşımını anlamaktan bu kadar aciz bir sosyalist harekete ne demeli? İnsanlar, “biz soykırımı

uğradık” diyorlar, siz “ortak acılar” diyorsunuz. “Yaşadığınız soykırımdır” diyemiyorsunuz; “değildir” de diyemiyorsunuz; “böyle demeyelim, idraki zorlaştırıyor” gibi, karşınızdaki kurbanı derinden yaralayacak bir laubalilik içindesiniz, fakat, hangi hakla bilinmez, sizinle aynı şeyi söyleyen hükümeti eleştiriyor, “konjonktürel açıklamalarla gerçek bir hesaplaşmanın yolunu kapatmaya çalıştığını” iddia ediyorsunuz. Bir şey demeye hakkınız yok ki, siz de aynı teraneyi mırıldanıyorsunuz.

Keşke ÖDP 24 Nisan’la ilgili açıklama yapmasaymış. Şimdiye kadar yaptıkları gibi, Ermeni soykırımını başka birilerinin sorunu sayıp geçselermiş.

Kaynak: [Riya Tabirleri](#)